

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Közösségben történő, határokon átnyúló fizetésekről

COM(2008) 640 végleges – 2008/0194 (COD)

(2009/C 228/11)

2008. október 30-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyról:

„Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Közösségben történő, határokon átnyúló fizetésekről”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2009. március 11-én elfogadta véleményét. (Előadó: Umberto BURANI.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. március 24–25-én tartott 452. plenáris ülésén (a március 24-i ülésnapon) 178 szavazattal 3 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB nagy vonalakban üdvözli az Európai Bizottság javaslatát, amelynek elsődleges célja a határokon átnyúló fizetésekről szóló rendelet tervezett intézkedéseinek kiterjesztése a beszédekre. Ez a kezdeményezés elvileg összhangban áll az Európai Bizottság álláspontjával, amelynek értelmében az euróövezetben történő határokon átnyúló fizetéseket belföldi fizetésekként kellene számon tartani, és ennek megfelelően kellene kezelni.

1.2 Elgondolkodtató a tény, hogy a határokon átnyúló beszédek kezelése költségintenzívebb, mint a hasonló belföldi műveletek. Az EGSZB ezért azt kéri, hogy az Európai Bizottság kövesse az átláthatóság elvét, és ismertesse azokat az elemeket, az alkalmazott módszertant és a tanulmányok forrásait, amelyek nyomán ettől eltérő következtetésekre jutott. A tények ismerete feltétele a kiegyensúlyozott döntéshozatalnak.

1.3 Mindenképpen emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a rendelet, a terveknek megfelelően, 2009. november 1-jén hatályba lép, meglehetősen rövid a gazdasági tervek kidolgozására rendelkezésre álló idő, a feladat végrehajtására pedig a multilaterális bankközi díjra (Multilateral Interchange Fee, MIF) vonatkozó jogbiztonság hiányába nem kerülhet sor.

1.4 A javaslat két előírást is megfogalmaz a tagállamok számára: az első a fizetési rendszerekért felelős hatóságok létrehozására vonatkozik, amennyiben ezek még nem léteznének, a második pedig a panaszok kezelésére szolgáló megfelelő struktúrák működésbe helyezésére. Az EGSZB úgy véli, hogy az országok túlnyomó részében már régóta léteznek ezek a struktúrák. Amennyiben így van, figyelmeztetni kíván az olyan új struktúrák kialakításának veszélyére, amelyek a már létező szervek feladatainak megkettőzését, és teljes vagy részbeni átfedését jelentenék.

1.5 A tagállamoknak címzett további elvárás a „hatékony, arányos és visszatartó erejű” szankciók életbe léptetése azokkal szemben, akik nem tartják tiszteletben vagy megsértik a rendelet előírásait. Az EGSZB egyetért ezzel a kezdeményezéssel, megjegyzi azonban, hogy az egyes országokban bevezetett

intézkedésekre vonatkozó összehasonlító tanulmány közzélése lehetővé tenné annak megítélését, hogy mekkora jelentőséget tulajdonítanak az egyes tagállamok a rendeletnek.

1.6 A rendelet csak a monetáris unióban részt vevő államokra vonatkozik. Az eurózonán kívüli tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy a rendelet alkalmazását kiterjesszék saját pénznemükre. Az, hogy egyetlen ország sem használta ki ezt a lehetőséget, rá kellene irányítsa a figyelmet arra, hogy mekkora érdeklődést tanúsítanak egyes országok bizonyos kezdeményezések iránt.

2. Bevezetés

2.1 A határokon átnyúló fizetésekről szóló 2560/2001/EK rendelet 2001. december 31-én lépett hatályba. Előírja, hogy a határon átnyúló fizetési művelet költségének minden tagállamban azonosnak kell lennie az adott tagállamon belül teljesített, hasonló fizetés költségével. A rendelet az átutalásokra, az elektronikus és a bármilyen típusú kártyával történő fizetésekre, valamint az automata pénzkiaadó berendezésből történő készpénzkivételre vonatkozik. Az európai bizottsági javaslat 2009. november 1-jétől a beszédekre is kiterjesztené a rendelet alkalmazási körét. Emellett tökéletesíteni kívánja a panaszok rendezésének rendszerét és egyszerűsíteni az adatszolgáltatási kötelezettségeket.

2.2 Az Európai Bizottság javítani kívánja az euróban teljesülő pénzforgalmi szolgáltatások közös piacának működését, ahol azonos szabályoknak kell vonatkoznuk a határokon átnyúló és a belföldi fizetésekre. Ez jelentős megtakarítást és előnyöket jelentene mind a fogyasztók, mind pedig a gazdaság egésze számára. A fogyasztói szervezetek észrevételeinek kezelése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a vitás kérdések rendezésére, míg a hitelintézetek számára az adatszolgáltatási kötelezettségek jelentenek súlyos adminisztratív terhet és magas költségeket.

2.3 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését, amelynek fő irányvonalaival egyetért, a folyamatban lévő megbeszélésekben való hatékony közreműködés érdekében pedig néhány megállapítást és javaslatot fogalmaz meg.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az Európai Bizottság több évre visszatekintő nyomásgyakorlásának eredményeképpen a bankszektor kialakította az Unió egészére kiterjedő fizetési infrastruktúrát (Single Euro Payments Area, SEPA), ami mind technikai és szervezési, mind pedig a határokon átnyúló fizetési műveletek költségeinek a belföldi költségek szintjéhez való igazításának szempontjából kielégítően működik. Az Európai Bizottság szerint „A rendelet [...] a SEPA kezdetének tekinthető”.

3.2 Az elért eredmények megelégedettségre adnak okot. Alapjában véve azonban továbbra is kétséges, hogy mennyire **egyeztethetők össze ezek a rendelkezések az egységes piac általános elveivel**. Először is, a SEPA az euróban megvalósuló fizetési műveletek problémáját kívánja megoldani. Azoknak az országoknak a szempontjából, amelyek nem részesei az eurózónának, nem jár haszonnal, hacsak az egységes valutában történő fizetési műveleteket figyelembe nem vesszük. A bővítést követően elmondható, hogy napjainkban a SEPA a Közösségen belüli **műveletek jelentős részét** lefedi: ez egy többszörös belső piac.

3.3 Másodsor, a belföldi és a határokon átnyúló fizetések **egyenlő feltételeinek elve csak az egyes országokon belül érvényesül**. Az országok közötti különbségek fennmaradnak és helyenként akár számottevőek is lehetnek, az eurózónába tartozó, valamint az ezen kívül maradó országok közötti különbségek pedig még ennél is jelentősebbek. A hatályos rendelet értelmében az eurózónán kívül maradó országok önkéntes alapon alkalmazhatják azt, e záradék iránt azonban mindeddig nem mutatkozott nagy érdeklődés. Összességében megállapítható, hogy **messze állunk még az árak EU-n belüli ésszerű konvergenciájától**.

3.4 Az árkonvergencia nem jelenti azt, hogy az árakat egységesíteni lehetne. Mindazonáltal az átláthatóságnak és a fogyasztói elvárások teljesítésének érdekében előrelépést jelenthet, ha minden ország sort kerítene az **árak** gondos **összehasonlító vizsgálatára**: az infrastrukturális költségek, az adóügyi és szociális költségek kihatásai, valamint a nemzeti és határokon átnyúló műveletek szervezése és relatív súlya terén jelentősek a különbségek. Egy ilyen elemzés hasznos információt szolgáltat annak a döntésnek az értelméről is, amely a rendelet hatálya alá vonja a határokon keresztül megvalósuló valamennyi elektronikus kifizetést.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az 1. cikk (3) bekezdésének értelmében a rendelet nem vonatkozik a pénzforgalmi szolgáltatók saját számlára teljesített fizetéseire; ezt a kizárást a **más pénzforgalmi szolgáltatók** számlája javára teljesített szolgáltatásokra is ki kellene terjeszteni. Az Európai Bizottság arról biztosít, hogy a rendelkezéseket ily módon kell értelmezni; erre való tekintettel az EGSZB világosabb megfogalmazást javasol és megállapítja, hogy valóban ellentmondást jelentene, ha a szakmabeliek közötti közvetlen szolgáltatásnyújtás szabadságát nem terjesztenék ki azokra a

szakmabeliekre is, akik szintén szakmabelinek minősülő közvetítőket vesznek igénybe.

4.2 A 2. cikk (1) bekezdése egyértelművé teszi, hogy a rendelet **kizárólag az elektronikus fizetési eszközökre** vonatkozik: következőképpen a papíralapú fizetési eszközök, mint a csekkek és a váltók, nem tartoznak a hatálya alá. Az EGSZB egyetértésének ad hangot, megjegyzi azonban, hogy a különböző országokban az ezekre a fizetési eszközökre kivetett – napjainkban már megszűnőben lévő – díjak közötti különbségek túl jelentősek ahhoz, hogy költségelemként indokoltak lennének. Elképzelhető, hogy ezek a díjak bizonyos országokban nem csupán a költségek fedezése miatt ilyen magasak, hanem **visszatartó erőt** is jelentenek azokkal szemben, akik az elektronikus fizetési eszközök korszakában még a papíralapú fizetési eszközöket vennék igénybe. Az EGSZB e tekintetben egyetértésének ad hangot.

4.2.1 A 2. cikkben egyébként egy új bekezdés révén tisztázni kellene az (1) bekezdésben említett „elektronikus fizetési művelet” fogalmát. A vegyes technikák költségét figyelembe véve és összhangban a bevett gyakorlattal, ennek az új bekezdésnek kifejezetten meg kellene állapítania, hogy az **elektronikus fizetési művelet nem terjedhet ki a papíralapú eljárásokra**.

4.3 Az 1. cikk (2) bekezdése egy újítást vezet be: a rendelet a legfeljebb 50 000 EUR értékű, határokon átnyúló fizetésekre vonatkozik, ideértve **valamennyi elektronikus fizetési eszközt, a beszédeket is**. Az utolsóként említett eszköznek a kapcsán az EGSZB bizonyos fenntartások kifejtését tartja indokoltnak.

4.3.1 A SEPA beszédesi rendszere az egyes nemzeti rendszerekhez képest eltérő, emellett összetettebb és bonyolultabb. A nemzetközi beszédesi árának a nemzeti szinthez való igazítása annak az elvnek az objektív torzulásával járhat, mely szerint egy termék vagy egy szolgáltatás nem értékesíthető az önköltségnél alacsonyabb áron. Emellett a hitelintézetek promóciós megfontolásból gyakran kedvezményes feltételekkel ajánlják ügyfeleknek a – vállalatok és nem az egyéni fogyasztók által igénybe vett – beszédes: a belföldi műveletek feltételeit a költségek fedezésének elve alapján minimális haszonkulccsal számolják ki, ez a eljárás azonban nem alkalmazható a költségesebb nemzetközi műveletekre. Az EGSZB azt javasolja, hogy a **beszédeket ideiglenesen zárják ki a rendelet alkalmazási köréből**, fenntartva a visszahelyezés lehetőségét, amennyiben független szakvélemény alapján kizárható az árak és a verseny torzulásának bármilyen veszélye.

4.3.2 Az átláthatóság alapvető elvét tiszteletben tartva az Európai Bizottságnak mindenképpen nyilvánosságra kell hoznia tanulmányát, különösképpen ami a nemzeti és nemzetközi költségeket illeti, világosan utalva információinak forrására, valamint ezek begyűjtésének és feldolgozásának módszertanára. Ezeknek az információknak a hiányában mindenfajta állásfoglalás prekonceptúzusnak és kiegyensúlyozatlannak tűnhet.

4.3.3 Az EGSZB arra a tényre is fel kívánja hívni a figyelmet, hogy az új rendeletnek 2009. november 1-jén hatályba kellene lépnie: ez a határidő meglehetősen közelinek tűnik a közép- és hosszú távú gazdasági tervek kidolgozása szempontjából. E tekintetben alapvető jelentőséggel bír a multilaterális bankközi díjra (MIF) vonatkozó jogbiztonság.

4.4 A3. cikk a hatályban lévő rendelet által lefektetett elvet erősíti meg: **a határon átnyúló fizetésekért felszámolt költségeknek meg kell egyezniük a pénzforgalmi szolgáltató által a belföldi, megfelelő műveletekért elszámolt költségekkel.** Úgy tűnik, hogy a 2001-ben meghatározott rendelkezést kielégítő módon alkalmazták, de az idevágó vizsgálatok **számos országban komoly eltéréseket állapíthatnának meg az euróban és a más pénznemben teljesített fizetésekre kivetett díjak között.** Ez az eurózónán kívül lakhellyel rendelkező polgárok érdekeit sértő diszkrimináció.

4.5 Az 5. cikk egy jelentős újítást vezet be: 2010. január 1-jétől a legfeljebb 50 000 EUR értékű műveletekkel kapcsolatban, 2012. január 1-jétől pedig teljesen eltörlik az **adatszolgáltatási kötelezettségeket.** A fizetési mérleg egyenlegének nyilvántartásához szükséges adatok gyűjtését szolgáló ezen eljárás nehézségek és költségek forrása volt. A tagállamok más eszközök révén gyűjthetik majd az adatokat. Az EGSZB teljes mértékben egyetért ezzel a rendelkezéssel.

4.6 A 6. cikk értelmében a tagállamok kijelölik az e rendelet tiszteletben tartásáért felelős hatóságokat: ez egy már korábban létező előírás, amelyet úgy tűnik, hogy megfelelő módon figyelembe vettek. Nagyobb jelentőséggel bír a 7. cikkben ismertetett szabályozás, amely a **panasztételi** és a peren kívüli jogorvoslati **eljárások** kötelezettségének bevezetését tervezi a tagállamokban, a közvélemény megfelelő módon történő tájékoztatása mellett. Ezeket a feladatokat új, e célból létrehozott vagy már működő szervezetekhez lehetne rendelni. Az EGSZB egyetért ezekkel az intézkedésekkel, de csak az ilyen struktúrákkal még nem rendelkező országok vonatkozásában. Figyelmeztet olyan új struktúrák

létrejöttének veszélyére, amelyeknek a feladatai a már létező szervezet feladatainak megkettőzéséhez vezetnének. Megjegyzi, hogy kevésbé ismert ezeknek a szervezetnek a működése, és elsősorban a kezelt ügyek számára, természetére és kimenetelére vonatkozóan kevés a rendelkezésre álló információ. A kimerítő és átlátható információk hiánya károsan befolyásolja **a hiányságok jellegét és valós mértékét feltáró, komoly vizsgálat** lefolytatását.

4.7 A 10. cikk értelmében a tagállamoknak **„hatékony, arányos és visszatartó erejű”** szankciókat kell bevezetniük azokkal szemben, akik nem tartják tiszteletben a rendelet által megállapított kötelezettségeket, az elfogadott intézkedésekről pedig az Európai Bizottságot is tájékoztatniuk kell. Az előző ponthoz hasonlóan ebben az esetben is **megfelelő módon tájékoztatni** kellene az érdekelteket, ha másért nem is, **de annak érzékeltetése céljából, hogy az egyes tagállamok fontosnak tartják a rendelet tiszteletben tartását.**

4.8 A 11. cikk az euróövezeten kívüli tagállamok számára **teszi lehetővé, hogy e rendelet alkalmazását kiterjesszék saját pénznemükre.** Csatlakozásuk megszüntethetné azokat a kellemetlenségeket és diszkriminatív intézkedéseket, amelyekre az EGSZB a 4.6 pontban hívja fel a figyelmet. Úgy tűnik azonban, hogy a különböző tagállamok meglehetősen visszafogottan, illetve egyáltalán nem érdeklődnek e lehetőség iránt. Az EGSZB nem kíván megjegyzést fűzni e jelenséghez, felkéri azonban az Európai Bizottságot, hogy komolyan gondolkodjon el bizonyos megoldások feltételezett népszerűségén.

4.9 A tervek szerint a rendelet 2009. november 1-jén lép hatályba, az Európai Bizottság pedig legkésőbb 2010. december 31-ig az IBAN és BIC kódok működéséről, valamint legkésőbb 2015. december 31-ig a rendelet alkalmazásáról jelentést készít. Ezzel összefüggésben az EGSZB nem kíván megjegyzést tenni, csupán megerősíti a 4.6 és 4.7 pontban megfogalmazott, az érdekelt felek teljesebb tájékoztatására vonatkozó kérését.

Kelt Brüsszelben, 2009. március 24-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI